

OTVARANJE POSLOVNIH KNJIGA

Sofija Sekulić
sofija.s@ucg.ac.me

16.10.2024:

- ✓ Kategorizacija bilansnih pozicija
- ✓ Konta – podjela i pravila knjiženja
- ✓ Otvaranje glavne knjige i dnevnika

Zadatak 1: Izvršiti kategorizaciju bilansnih pozicija na dan 1.1.2024. godine:

BILANS STANJA			
Aktiva		Pasiva	
Stalna imovina	133.600	Sopstveni kapital	139.650
Oprema	24.000	Akcijski kapital	135.000
Nekretnine	80.000	Neraspoređena dobit	4.650
Dugoročne HOV	8.600	Gotovi proizvodi	11.000
Kratkoročni krediti	8.000		
Obrtna imovina	35.400	Obaveze	29.350
Potraživanja prema kupcima	3.800	Dobavljači	5.600
Vozila	21.000	Primljeni avansi	750
Nedovršena proizvodnja	13.000	Dugoročni krediti	15.000
Tekući račun	5.600	Kratkoročne HOV	2.000
UKUPNO:	169.000	UKUPNO:	169.000

Rješenje:

BILANS STANJA			
Aktiva		Pasiva	
Stalna imovina	133.600	Sopstveni kapital	139.650
Nekretnine	80.000	Aksijski kapital	135.000
Oprema	24.000	Neraspoređena dobit	4.650
Vozila	21.000		
Dugoročne HOV	8.600		
Obrtna imovina	35.400	Obaveze	29.350
Nedovršena proizvodnja	13.000	Dugoročni krediti	15.000
Gotovi proizvodi	11.000	Kratkoročni krediti	8.000
Kratkoročne HOV	2.000	Dobavljači	5.600
Potraživanja prema kupcima	3.800	Primljeni avansi	750
Tekući račun	5.600		
UKUPNO:	169.000	UKUPNO:	169.000

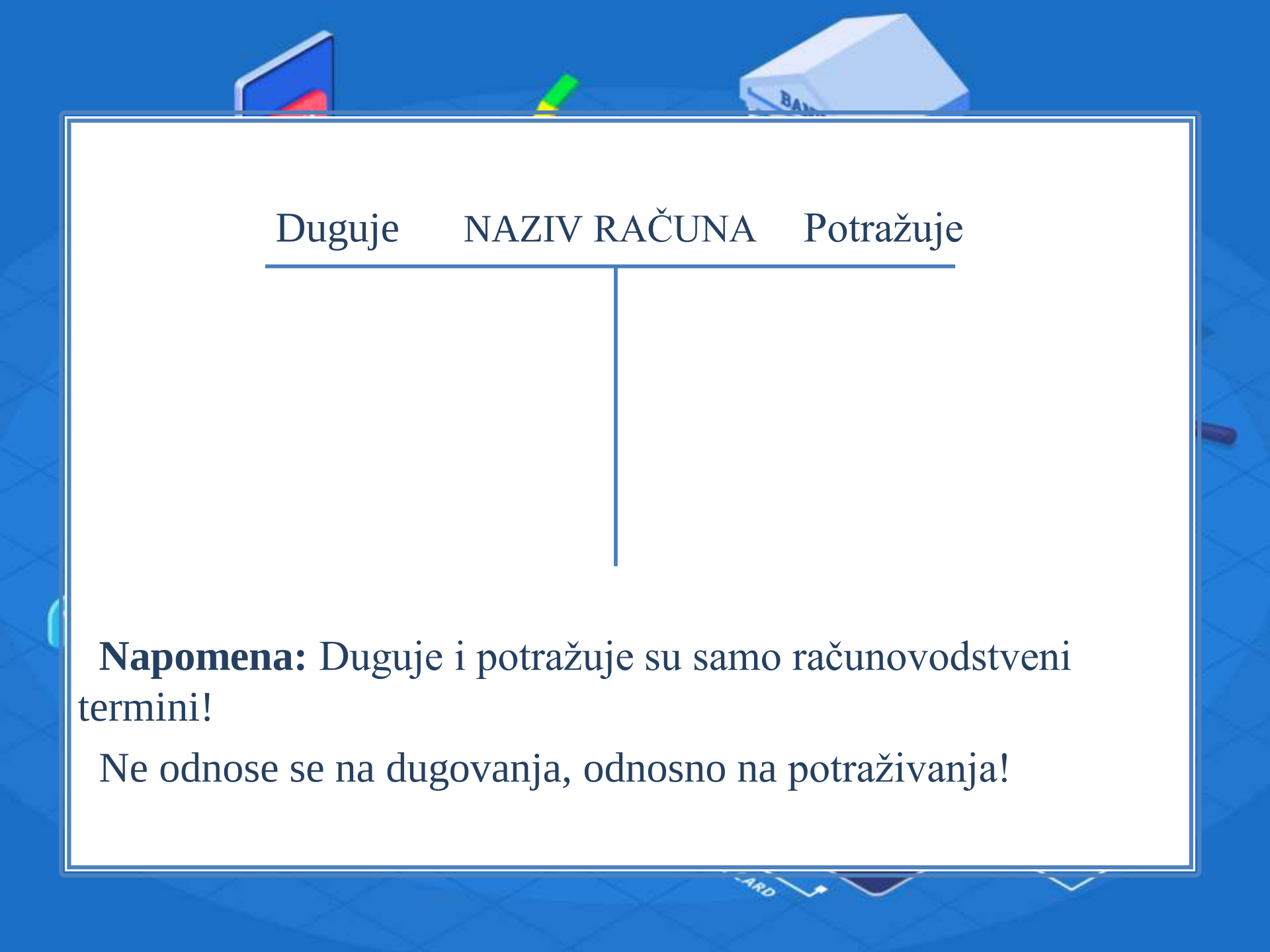
Konta, kontni okvir i kontni plan

Konta su osnovne ćelije u strukturi računovodstvenog informacionog sistema

Sve transakcije u računovodstvu se evidentiraju preko konta, jer je evidencija preko sukcesivnih bilansa (bilansa stanja i bilansa uspjeha) bila nepraktična

U nastavi računovodstva, konta se prikazuju u obliku slova T. Svaki konto ima sljedeće elemente: **Naziv računa, lijevu stranu-duguje i desnu stranu-potražuje**

Šta je kontni plan, a šta kontni okvir – koja je razlika među njima?

Duguje	NAZIV RAČUNA	Potražuje

Napomena: Duguje i potražuje su samo računovodstveni termini!

Ne odnose se na dugovanja, odnosno na potraživanja!

Dvojno knjigovodstvo: Račun

Duguje: oznaka za
lijevu stranu računa

Promet dugovne
strane : 300€

Naziv računa	
D	P
100	100
100	100
100	

Potražuje : oznaka za
desnu stranu računa

Promet potražne
strane : 200€

Promet dugovni: 300€

Saldo dugovni: 100€

Račun

Račun je **dvostrani pregled** u kome se obuhvataju sve ekonomske promjene koje se odnose na jednu bilansnu poziciju i to tako da se povećanja obuhvataju odvojeno od smanjenja.

Promet: zbir iznosa određene strane računa

Saldo: razlika prometa dugovne strane i potražne strane, ili obrnuto.

Dvojno knjigovodstvo: obuhvatanje ekonomskih promjena preko računa

Obuhvatanje ekonomskih promjena preko računa znači:

- (1) Da se na osnovu poslovne transakcije utvrdi **koji su to računi promjenom tangirani;**
- (2) Da se na osnovu pravila knjiženja odredi **na kojoj strani računa promjene treba zabilježiti.**

Knjigovodstveni instrumenti:

- (1) **Dnenvnik** - hronološka evidencija
- (2) **Glavna knjiga** - sistematska evidencija
- (3) **Probni bilans** - za provjeru aritmetičke tačnosti knjiženja između dnevnika i glavne knjige
- (4) **Pomoćna knjiga** - neobavezna poslovna knjiga
- (5) **Prometni list** - za provjeru aritmetičke tačnosti knjiženja između jednog sintetičkog računa i njemu pripadajuće pomoćne knjige

KONTA - Podjela

Prema **karakteru i funkciji salda** sva konta dijelimo na:

a) **Konta stanja;**

b) **Konta uspjeha;**

Konta stanja su konta koja se odnose na kategorije koje pripadaju Bilansu stanja preduzeća.

D Tekući račun P

--	--

D Kapital P

--	--

1. Podjela računa stanja

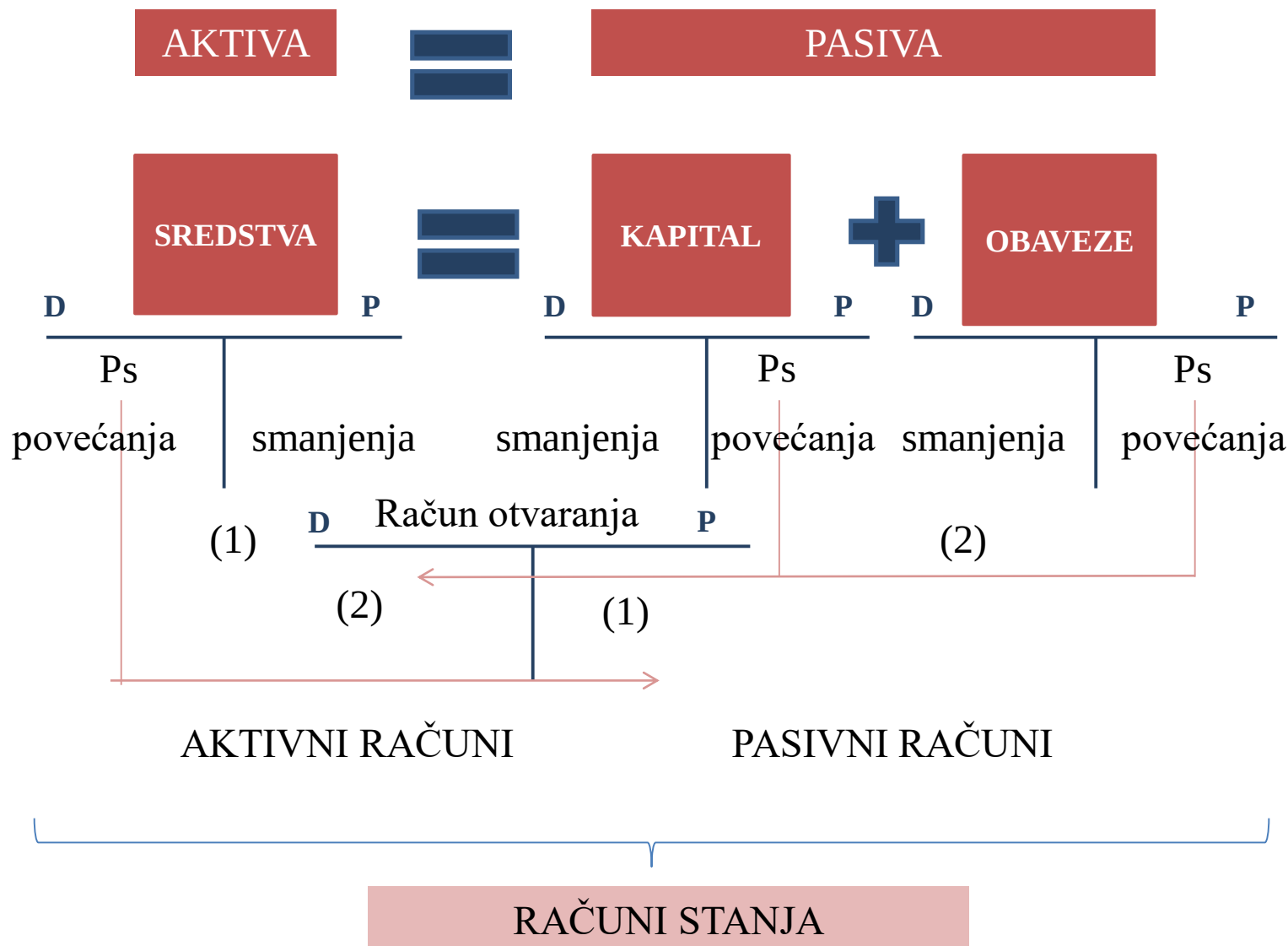
Račune stanja dijelimo na:

- a) Aktivne račune;
- b) Pasivne račune;

Aktivni računi su računi koji se odnose na pozicije aktive bilansa stanja (tekući račun, oprema, nekretnine...)

Pasivni računi su računi koji se odnose na pozicije pasive bilansa stanja (osnovni kapital, dugoročni kredit, kratkoročni kredit...)

Da ponovimo: **Računi stanja** – pravila knjiženja

2. Podjela računa uspjeha

Račune uspjeha dijelimo na:

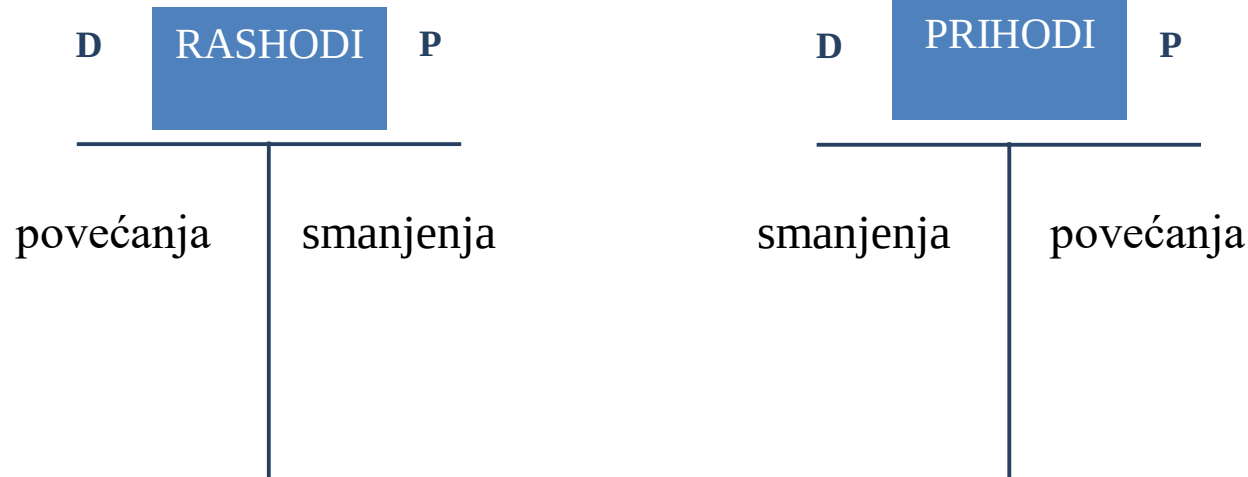
- a) Račune rashoda,
- b) Račune prihoda,

VAŽNO: Računi uspjeha nemaju početno stanje!

Preduzeća u trenutku otvaranja poslovnih knjiga na dan 1.1. tekuće godine nemaju prihode ili rashode, odnosno oni su jednaki nuli.

Konta uspjeha nazivaju se i privremenim kontima, jer pokazuju akumulirane prihode i rashode koji nastaju u toku jednog obračunskog perioda.

Da ponovimo: **Računi uspjeha**- pravila knjiženja

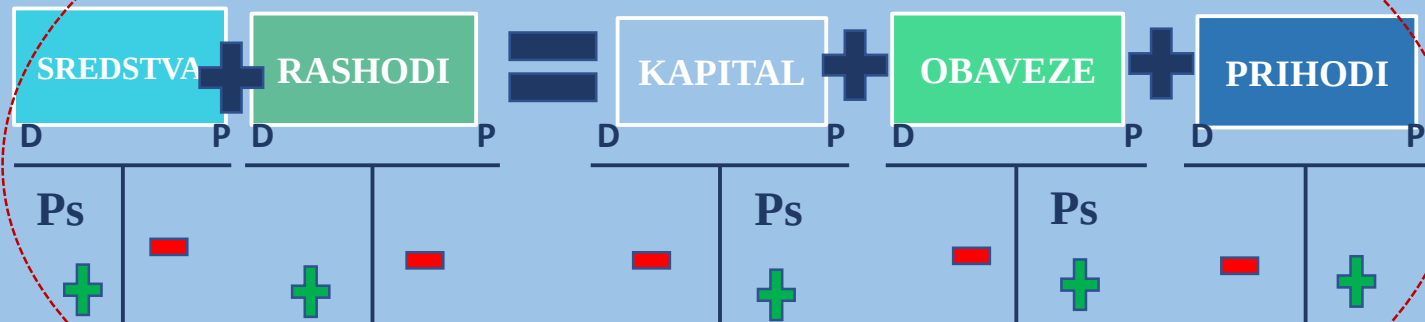

RAČUNI USPJEHA
(nominalni ili obračunski računi)

Pravila knjiženja

**Dvojno
knjigovodstvo
(D=P)**

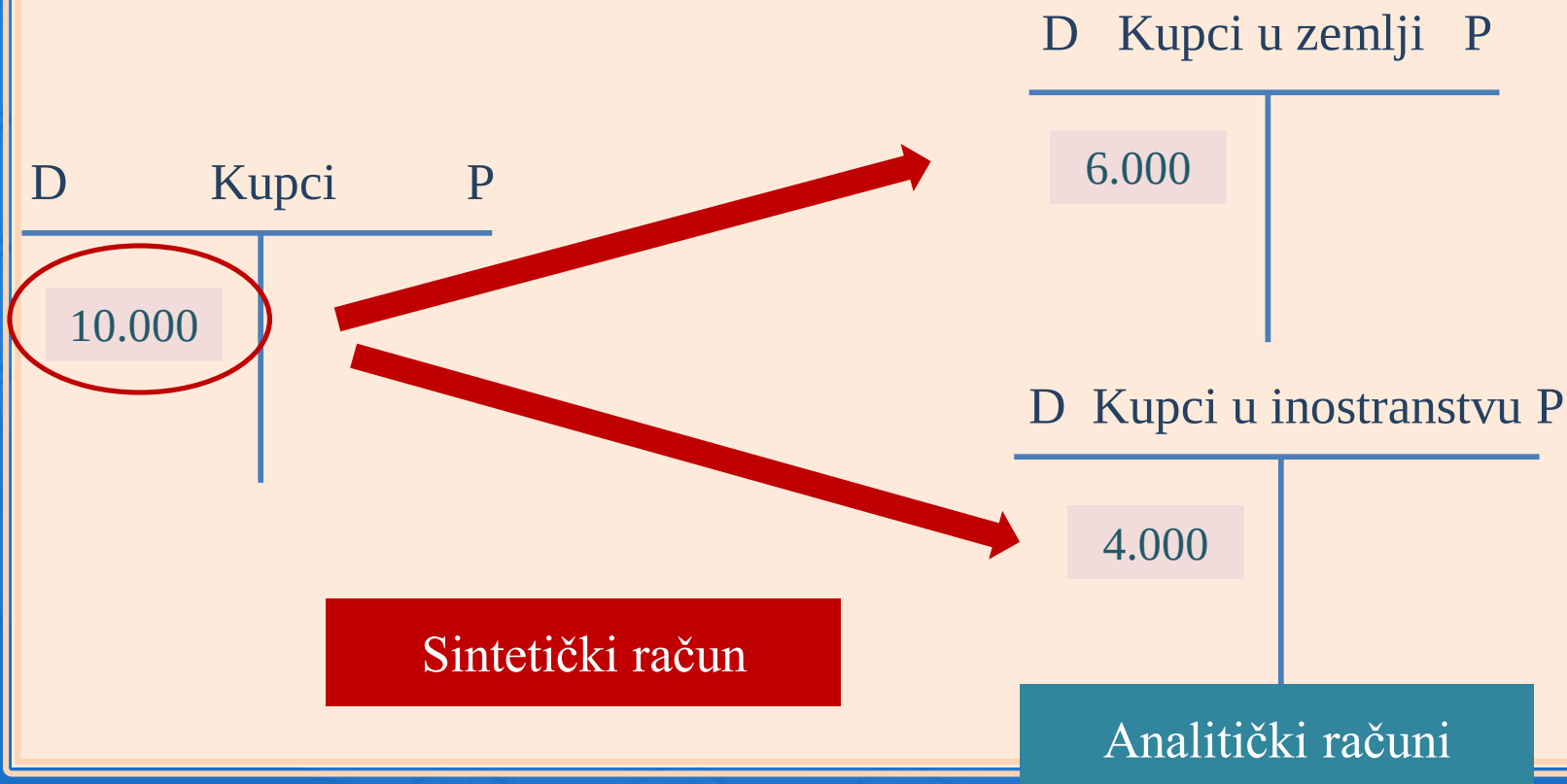
Svaka poslovna promjena tangira najmanje dva računa, tako da jedan račun ili više njih duguju, a drugi račun ili više njih potražuju. Nakon proknjižene promjene mora postojati jednakost dugovnog i potražnog prometa.

KONTA - Podjela

Prema **složenosti** konta dijelimo na:

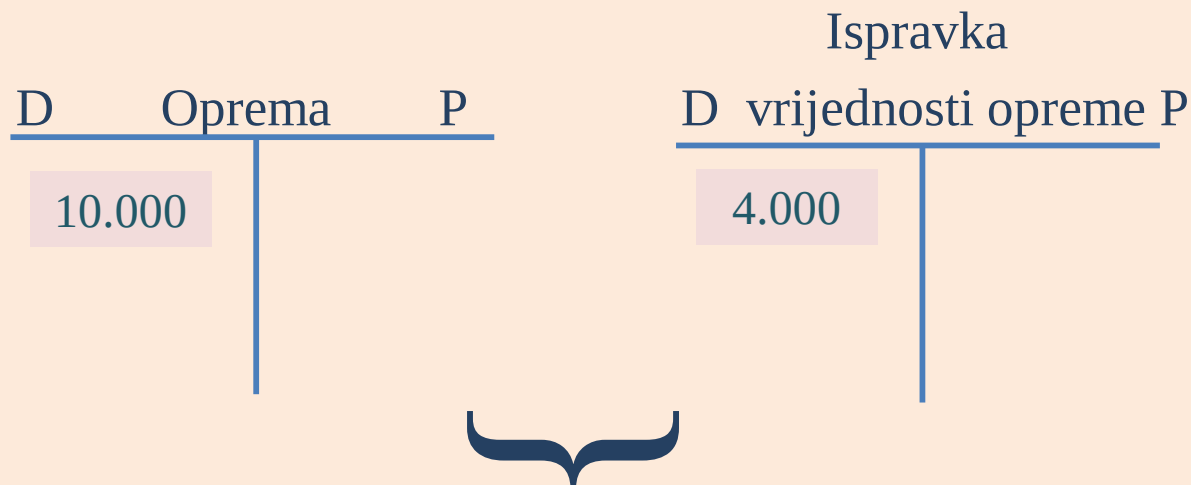
- a) Sintetička konta;
- b) Analitička konta;

KONTA - Podjela

Prema **samostalnosti** konta dijelimo na:

- a) Potpuna konta
- b) Nepotpuna konta

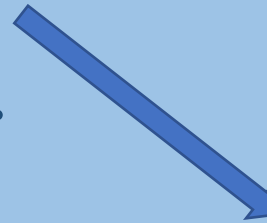
Oprema – osnovni, IVO – korektivni
konto

Poslovne knjige

Poslovne knjige preduzeća možemo podijeliti na:

A) Osnovne (obavezne);

B) Pomoćne (neobavezne).

Glavna knjiga i dnevnik

(Hronološka i sistematska evidencija)

Probni bilans, prometni list i slično...

GKP-Globalna knjigovodstvena procedura

Zadaci knjigovodstva:

- Prikupljanje dokumenata
- Provjera
- Klasifikovanje
- Evidentiranje
- Izvještavanje

Sastavljanje
finansijskih izvještaja

Zaključak računa

Zaključni list

Predzaključna knjiženja

Probni bilans/prometni list

Knjiženje u glavnoj
knjizi i pomoćnoj

Knjiženje u dnevniku

Identifikovanje i
vrednovanje transakcija
i ostalih događaja

Instrumenti knjigovodstva:

- Knjigovodstvena dokumenta
- Dnevnik
- Glavna knjiga
- Pomoćna knjiga
- zaključni list
- Godišnji obračun

Glavna knjiga

D	Oprema	P
X		

D	Roba	P
X		

D	T-R	P
X		

D	Osnovni kapital	P
	X	

D	Kr. kredit	P
	X	

D	Dobavljači	P
	X	

Dnevnik

[illegible]

Probni bilans

[illegible]

Zaključni list

Zaključni list preduzeća je instrument koji se kreira nakon što su se desile sve poslovne transakcije, a prije sastavljanja krajnjeg bilansa uspjeha i bilansa stanja. Koristi se zbog lakšeg zaključka knjiga i lakšeg sastavljanja BU i BS, ali i zbog provjere tačnosti evidentiranih transakcija.

[illegible]

Dnevnik

Primjer: Otvaranje dnevnika i glavne knjige

Za izradu primjera iz Zbirke student treba da prije časa vježbi u svojoj svesci nacрта najmanje:

- dvije stranice dnevnika
- dvije stranice glavne knjige

(kao sto je prikazano).

RB	OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE

PRIMJER – Glavna knjiga

Dvije stranice glavne knjige

D P	D P	D P
D P	D P	D P
D P	D P	D P
D P	D P	D P

Primjer 1

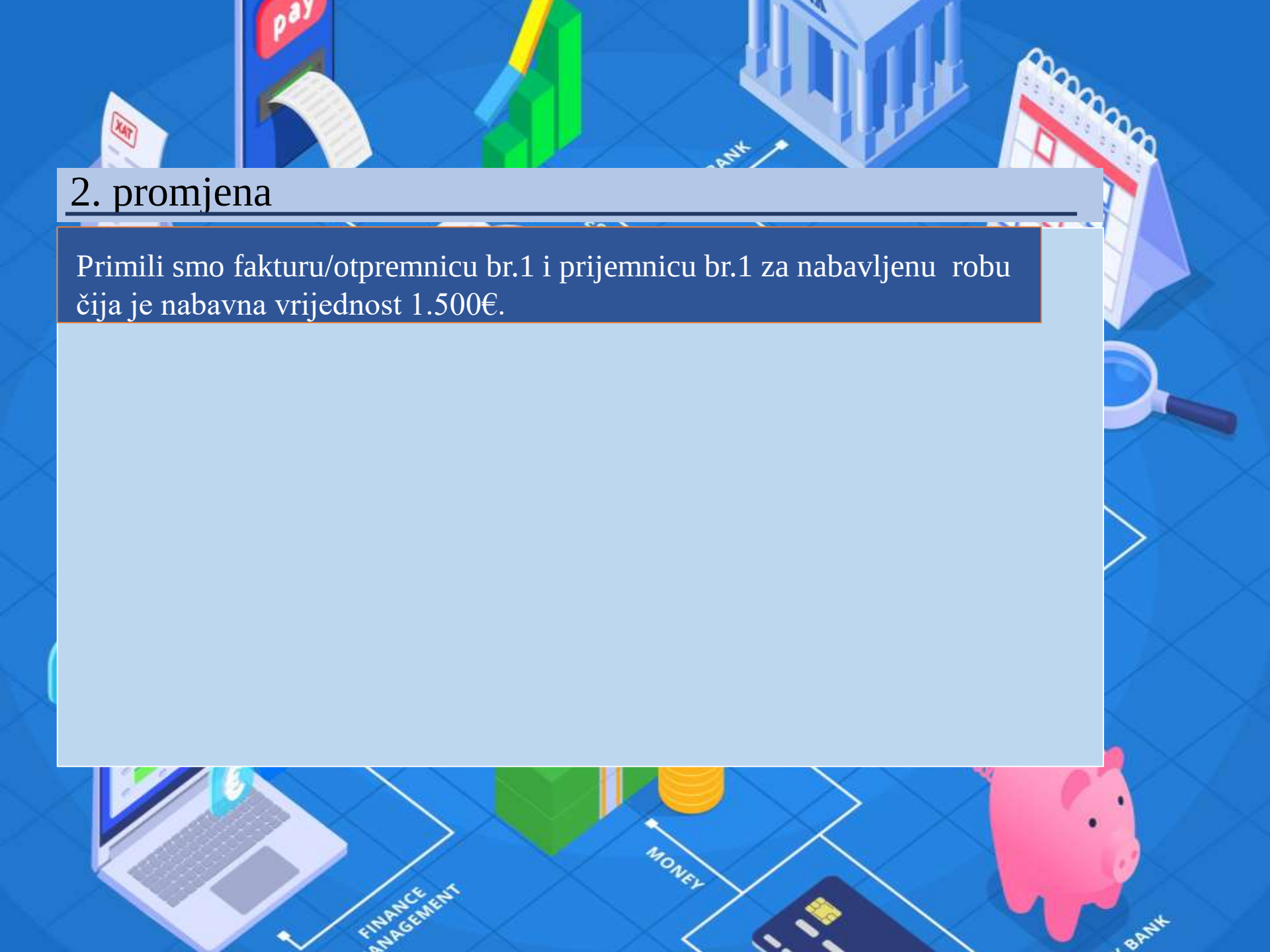
Preduzeće Nirvana ima sljedeće vrijednosti imovine i izvora imovine: Dugoročni krediti 10.000, Neraspoređena dobit 25.000€, Oprema 20.000 €, IV opreme 15.000 €, Akcijski kapital 82.000 €, Dobavljači 12.000 €, Patenti 30.000 €, Tekući račun 8.500 €, Nekretnine 50.000 €, Roba 12.000 €, Licence 5.000 €, Materijal 6.500 €, Kupci 7.000 €, Dugoročni finansijski plasmani 5.000 €.

- Otvorite poslovne knjige i sastavite početni bilans stanja / izvještaj o finansijskoj poziciji.
- Hronološki i sistematski evidentirajte novonastale promjene.

1. promjena

Nalogom za isplatu podignuto je 600€ sa tekućeg računa za potrebe blagajne (blagajnička uplatnica i izvod)

Plaćaoca	Priloga	Uplata	Isplata
NALOG PLAĆIOCA			
Xxxx-xxxxx-xxxx (Transakcijski račun plaćioca)			
Nirvana DOO (Naziv plaćioca)		(Model)	
Za potrebe blagajne (Svrha plaćanja)		EUR 600€ (Iznos)	
(Naziv primaoca plaćanja)		(Svrha plaćanja)	
(Pečat i potpis plaćioca kao inicijativa)		(Transakcijski račun primaoca plaćanja)	
		(Model)	
		(Potpis primaoca plaćanja)	
		(Datum izvršenja)	
		(Mjesto i datum podnošenja)	

An isometric illustration on a blue grid background featuring various financial and business icons. At the top left, a smartphone displays a 'pay' button with a receipt emerging. Next to it is a 3D bar chart with green and yellow bars. To the right is a classical building with columns, labeled 'BANK' with an arrow. Further right is a desk calendar. At the bottom left, a laptop shows a Euro coin icon. In the center bottom, there are stacks of green and yellow coins, with the word 'MONEY' and an arrow pointing to them. At the bottom right is a pink piggy bank, labeled 'BANK' with an arrow. A magnifying glass is positioned near the calendar. The text 'FINANCE MANAGEMENT' is written along a line at the bottom left.

2. promjena

Primili smo fakturu/otpremnicu br.1 i prijemnicu br.1 za nabavljenu robu čija je nabavna vrijednost 1.500€.

3. promjena

Isplaćena je obaveza za dugoročni kredit u iznosu od 2.000 € (izvod).

4. promjena

Primljen je račun za telefon za mjesec septembar u iznosu od 850 €.

5. promjena

Prema izvodu poslovne banke uplaćeno je dugovanje po fakturi br. 1 za nabavljenu robu.

Sastaviti probni bilans:

R.br	Naziv konta	Bruto bilans		Saldo bilans	
		Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje
	Dugoročni krediti				
	Neraspoređena dobit				
	Oprema				
	IV Opreme				
	Aksijski kapital				
	Dobavljači				
	Patenti				
	Tekući račun				
	Nekretnine				
	Roba				
	Licence				
	Materijal				
	Kupci				
	Dugoročni fin. plasmani				
	Blagajna				
	Trošak el. energije				
	UKUPNO				

PRIMJER 2 – Otvaranje dnevnika i glavne knjige

Trgovinsko preduzeće “Trade-plus” d.o.o je imalo na dan 01.10.2024.godine sljedeće stanje na računima sredstava i izvora sredstava:

AKTIVA	Iznos (€)	PASIVA	Iznos (€)
Stalna sredstva	7.000	Kapital	15.000
Oprema	2.000	Osnovni kapital	12.500
Građevinski objekti	4.000	Neraspoređena dobit	2.500
Ostali dugoročni finansijski plasmani	1.000		
Obrtna sredstva	10.000	Obaveze	2.000
Tekući račun	5.300	Dugoročni krediti	1.000
Roba na zalihama	2.200	Obaveze prema zaposlenima	1.000
Kupci	2.000		
Potraživanja od zaposlenih	500		
UKUPNA AKTIVA	17.000	UKUPNA PASIVA	17.000

1. Promjena-knjiženje nabavke zaliha

11.9. Primili smo fakturu/otpremnicu br.1 i prijemnicu br.1 za nabavljeni materijal čija je nabavna vrijednost 2.000€.

IME PREDUZEĆA "Trgovina" DOO

Adresa: Marksa i Engelsa 2

PIB: 1234567

PDV: 23456

ŽR: xxxxx-xxxx-xxx

RACUN BROJ:	1
DATUM IZDAVANJA RAČUNA:	11-09-20xx

DUZNIK:	Trade-plus DOO
PIB:	125683
PDV:	21345
ADRESA:	Jovana Tomasevica bb

REDNI BROJ	OPIS USLUGE	KOLICINA (KOM)	CIJENA PO KOM (EUR)	UKUPNO
1.	Material	1		2000

UKUPNA CIJENA (EUR)	PDV 21% (EUR)	UKUPNA CIJENA SA PDV (EUR)
2000	420	2420

Napomena: Usluge se isporučuju po ugovoru Vaš broj 010101 od 13.08.20xx. godine

Uplatu izvršiti po prijemu fakture na žiro račun preduzeća "Promet" DOO broj 111-2222-33 kod
NLB Montenegro banke

RAČUN IZDAO

Izvršni director
Marko Marković

2. promjena

05.10. Nalogom za isplatu podignuto je 800€ sa tekućeg računa za potrebe blagajne (izvod).

3. promjena

01.11. Primili smo račun za utrošenu električnu energiju za mjesec oktobar na iznos 100€.

4. promjena

20.11. Prema izvodu poslovne banke isplatili smo obaveze prema dobavljaču po fakturi br. 1 i naplatili potraživanja od zaposlenog u iznosu od 300€.

izvod br. xx

ZA PROMET SREDSTAVA NA RAČUNU DANA 19.11.20XX.

Ime banke: CKB banka

Period: 0

Broj računa: XXXX-XXX-XXXX

Valuta: €

Stanje na početku	Dnevni promet		Novo stanje	Broj naloga	
	Duguje (ukupna isplata)	Potražuje (ukupna uplata)		Zaduzenje	Odobranje
4.500	2.000	300	2.800	1	1

REDNI BROJ	Naziv i sjediste nalogodavca/primaoca	Porijeklo naloga datum knjiženja	Iznos		Svrha doznake	Poziv na broj
			zaduženje (odliv)	Odobrenje (priliv)		
1.	dobavljač	19.11.20xx	2.000			
2.	Zaposleni	19.11.20xx		300		
UKUPNO:			2000€	300€		

Stampano 20.11.20xx

ZAKLJUČNI LIST

Zaključni list preduzeća je instrument koji se kreira nakon što su se desile sve poslovne transakcije, a prije sastavljanja krajnjeg bilansa uspjeha i bilansa stanja. Koristi se zbog lakšeg zaključka knjiga i lakšeg sastavljanja BU i BS, ali i zbog provjere tačnosti evidentiranih transakcija.

Naziv konta	Bruto bilans		Saldo bilans		Bilans stanja		Bilans uspjeha	
Oprema								
Gradjevinski objekti								
Ostali dugoročni finansijski plasmani								
Tekući račun								
Blagajna								
Roba								
Kupci								
Materijal								
Potraživanja od zaposlenih								
Osnovni kapital								
Neraspoređena dobit								
Dugoročni krediti								
Obaveze prema zaposlenom								
Račun otvaranja								
Dobavljači								
Troškovi električne energije								
Finansijski rezultat								
UKUPNO								

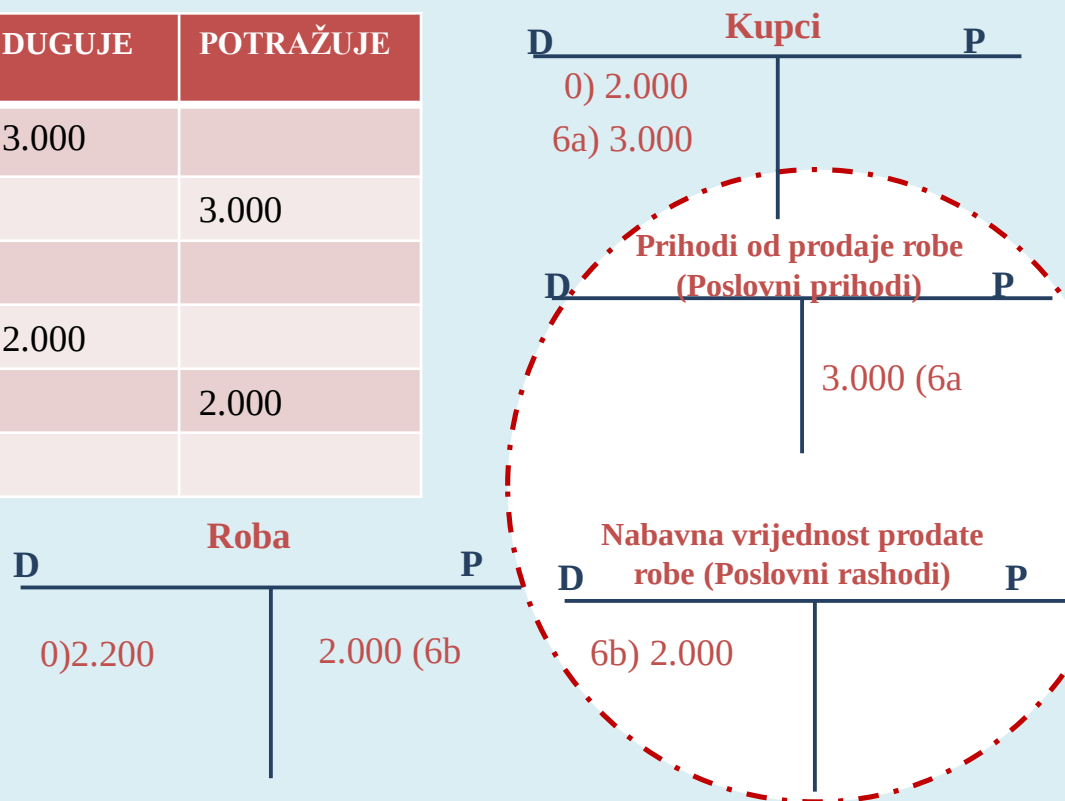
6. promjena-knjiženje izlazne fakture

01.12. Prodata je roba, čija je prodajna vrijednost 3.000€. Faktura br.1 je poslata kupcu „Tehnomax” sa rokom plaćanja do 15 dana. Prema otpremnici br.1 nabavna vrijednost prodate robe je 2.000€.

Dnevnik:

RB	OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE
6a)	Kupci	3.000	
	Prihodi od prodaje		3.000
	-Faktura		
6b)	Nabavna vrijednost prodate robe	2.000	
	Roba		2.000
	-Otpremnica		

Glavna knjiga :

6. promjena

Pomoćna knjiga Kupaca

D	Merkator	P
(p.s.) 400		

D	Inpek	P
(p.s.) 500		

D	Carine	P
(p.s.) 1.100		

D	Tehnomax	P
(6) 3.000		

7. Promjena

02.12.Kupac "Carine" nije u predviđenom roku uplatio svoja dugovanja, pa mu zaračunavamo kamatu od 0.05% na ukupna dugovanja za svaki dan kasnjenja. Broj dana kasnjenja je 60 dana. (knjižno pismo)

Analitička evidencija:

Pomoćna knjiga :
Kupaca

Carine	
D	P
(p.s.)1.100	
7)33	

Sintetička evidencija:

Dnevnik:

$$1100 * 60 * 0,05\% = 33\text{€}$$

RB	OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE
7)	Kupci	33	
	Finansijski prihodi (Prihodi od kamata)		33
	-Knjižno pismo		

Glavna knjiga :

Finansijski prihodi	
D	P
	33(7)

Kupci	
D	P
0) 2 000	
6a) 3 000	
7) 33	

8. Promjena

03.12. Na osnovu blagajničkog dnevnika br.15 izmirili smo iz blagajne dio obaveze prema zaposlenima u iznosu od 461€.

Dnevnik:

RB	OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE
8)	Obaveze prema zaposlenima	461	
	Blagajna		461
	-Blagajnički dnevnik		

Glavna knjiga :

Blagajna	
D	P
2) 800	461(8)
Obaveze prema zaposlenima	
D	P
8)461	1.000(0/1)

Sastavljanje prometnog lista

Pomoćna knjiga : Kupaca

D	Merkator	P
(p.s.) 400		

D	Inpek	P
(p.s.) 500		

D	Carine	P
(p.s.) 1.100		
7) 33		

D	Tehnomax	P
6) 3.000		

RB	NAZIV RAČUNA	PROMET		SALDO	
		duguje	potražuje	duguje	potražuje
1	Merkator	400		400	
2	Inpek	500		500	
3	Carine	1.133		1.133	
4	Tehnomax	3.000		3.000	

Prometni list: Kupci

RB	opis	promet		saldo	
		duguje	potražuje	duguje	potražuje
1	Merkator	400		400	
2	Inpek	500		500	
3	Carine	1.133		1.133	
4	Tehnomax	3.000		3.000	
	Ukupno	5.033	0	5.033	0

Prometni list - za provjeru aritmetičke tačnosti knjiženja između jednog sintetičkog računa i njemu pripadajućih analitičkih računa

D	Kupci	P
(0) 2.000		
(6a) 3.000		
(7) 33		

PRIMJER – stanje glavne knjige nakon 8. promjene

